

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

ВПЛИВ АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ БАНКУ

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконав:

студент 4 курсу групи 472-2

денної форми навчання

спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»

Томюк Василь Іванович _____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Абрамова Алла Сергіївна _____

*До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № _____ від _____ червня 2026 р.*

*Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ доц. Харабара В.М.*

АНОТАЦІЯ

Томюк В.І. Вплив активних операцій на фінансові результати банку. Рукопис. 58 с.

Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича. Чернівці. 2026. 57 с.

У роботі досліджуються теоретичні, аналітичні та практичні аспекти впливу активних операцій на фінансові результати банку. У першому розділі розкрито економічну сутність активних операцій банку, визначено їх види, функції та роль у формуванні прибутковості, ліквідності та фінансової стійкості банківської установи. У другому розділі здійснено комплексний аналіз активних операцій АТ КБ «ПриватБанк» у 2023–2025 роках, а також оцінено вплив активних операцій на фінансові результати банку. У третьому розділі визначено основні проблеми здійснення активних операцій банків України в сучасних умовах, а також обґрунтовано перспективні напрями підвищення ефективності активних операцій.

Ключові слова: активні операції банку, кредитний портфель, інвестиційний портфель, фінансові результати, прибутковість банку, рентабельність, фінансова стійкість, цифровізація.

Tomiuk V.I. The Impact of Active Operations on the Financial Results of a Bank. Manuscript. 58 p.

Qualification work for the first (bachelor's) level of higher education in the specialty 072 «Finance, banking and insurance». Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. Chernivtsi. 2026. 57 c.

The paper examines the theoretical, analytical and practical aspects of the impact of active operations on the financial results of a bank. The first chapter reveals the economic essence of bank active operations, identifies their types, functions and role in the formation of profitability, liquidity and financial stability of a banking institution. The second chapter provides a comprehensive analysis of the active operations of PrivatBank during 2023–2025 and assesses the impact of active operations on the bank's financial results. The third chapter identifies the main problems of active banking operations in Ukraine under current conditions and substantiates перспективні directions for improving the efficiency of active operations.

Keywords: bank active operations, loan portfolio, investment portfolio, financial results, bank profitability, profitability, financial stability, digitalization.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання чужих ідей, результатів і текстів наукових досліджень мають посилання на відповідне джерело.

_____ В.І. Томюк

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ І ЇХ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ.....	6
1.1. Економічна суть і класифікація активних операцій банку	6
1.2. Вплив активних операцій банку на його діяльність і фінансові результати.....	12
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВПЛИВУ АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	18
2.1. Аналіз структури і динаміки активних операцій АТ КБ «Приватбанк» ...	18
2.2. Оцінка впливу активних операцій на фінансові результати банку	32
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ	42
3.1. Проблеми здійснення активних операцій банків України в сучасних умовах	42
3.2. Шляхи підвищення ефективності активних операцій банку	46
ВИСНОВКИ	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	53

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку фінансової системи банківський сектор відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності економіки, перерозподілі фінансових ресурсів і підтримці економічного зростання держави. Одним із найважливіших напрямів діяльності банків є здійснення активних операцій, оскільки саме вони формують основну частину доходів банківських установ і визначають рівень їхньої прибутковості, ліквідності й фінансової стійкості. Ефективність управління активними операціями безпосередньо впливає на фінансові результати банку, його конкурентоспроможність і здатність функціонувати в умовах підвищених ризиків і нестабільності економічного середовища.

Особливої актуальності проблема ефективності активних операцій набуває в умовах воєнного стану, макроекономічної нестабільності, інфляційних і валютних коливань, що суттєво впливають на кредитну та інвестиційну діяльність банків України. У таких умовах банки змушені адаптувати структуру своїх активів, змінювати підходи до управління кредитними ризиками, посилювати інвестиційну політику та забезпечувати баланс між дохідністю і ліквідністю. Водночас зростає роль цифрових технологій, фінансових інновацій та сучасних інструментів ризик-менеджменту, які дозволяють підвищити ефективність активних операцій та забезпечити стабільність фінансових результатів банків.

Теоретичні та практичні аспекти впливу активних операцій на фінансові результати банків досліджували у своїх працях вітчизняні та зарубіжні науковці, зокрема: Л. О. Примостка, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова, О. В. Дзюблук, М. Ф. Федішин, А. В. Жаворонок, А. С. Абрамова, О. А. Лактіонова та інші. Проте динамічні зміни у банківському секторі, пов'язані з цифровізацією, євроінтеграційними процесами та воєнно-економічними викликами, зумовлюють необхідність подальшого дослідження впливу активних операцій на

результати діяльності банків.

Метою роботи є дослідження впливу активних операцій на фінансові результати банку і обґрунтування напрямів підвищення ефективності управління активами банківської установи.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- дослідити економічну суть активних операцій банку і їх роль у формуванні фінансових результатів;
- охарактеризувати основні види активних операцій банків;
- провести аналіз структури і динаміки активних операцій АТ КБ «ПриватБанк»;
- оцінити вплив активних операцій на прибутковість і рентабельність банку;
- проаналізувати показники ділової активності банку;
- визначити проблеми здійснення активних операцій банків України в сучасних умовах;
- обґрунтувати напрями підвищення ефективності активних операцій банку та перспективи їх розвитку.

Об'єктом дослідження є діяльність АТ КБ «ПриватБанк» у сфері здійснення активних операцій.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають у процесі формування та управління активними операціями банку і їх впливу на фінансові результати діяльності банківської установи.

У процесі дослідження використано такі методи: аналізу та синтезу, порівняння, економічного та статистичного аналізу, коефіцієнтний метод, графічний метод, узагальнення та систематизації.

Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі та нормативно-правові акти України, офіційні дані Національного банку України, фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк», наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, статистичні й аналітичні матеріали.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання результатів дослідження для вдосконалення управління активними операціями банківських установ, підвищення ефективності кредитної та інвестиційної діяльності, а також зміцнення фінансової стійкості банків в умовах нестабільного економічного середовища.

Структура роботи зумовлена метою, завданнями та логікою дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ І ЇХ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

1.1. Економічна суть і класифікація активних операцій банку

У сучасних умовах функціонування банківської системи активні операції займають провідне місце у діяльності банків, оскільки забезпечують формування основної частини доходів банківської установи і визначають рівень її прибутковості, ліквідності й фінансової стійкості. Ефективне управління активними операціями є важливою передумовою стабільного функціонування банку, підвищення його конкурентоспроможності й забезпечення належного рівня фінансових результатів.

Активні операції банку пов'язані з розміщенням залучених і власних ресурсів з метою отримання доходу і забезпечення безперервності банківської діяльності та охоплюють широкий спектр операцій, серед яких провідне місце займають кредитні, інвестиційні, міжбанківські операції, а також операції з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами. Від структури і якості активів банку значною мірою залежить рівень його ризиковості, дохідності і фінансової ефективності.

У сучасній економічній літературі та нормативно-правових актах існують різні підходи до трактування суті активних операцій банку, що пов'язано з багатогранністю їх функцій та особливостей реалізації.

Нормативно-правове регулювання банківської діяльності в Україні базується насамперед на Законі України «Про банки і банківську діяльність» [35]. Відповідно до положень цього закону, банки мають право здійснювати банківські та інші фінансові послуги, пов'язані з розміщенням коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик. Законодавство визначає кредитні операції, операції з цінними паперами, міжбанківські операції та інші види

розміщення ресурсів як основні напрями активної діяльності банку [35].

У науковій літературі активні операції банку трактуються як сукупність операцій із розміщення банківських ресурсів з метою отримання доходу, забезпечення ліквідності та підтримання стабільності банківської установи. Так, українські дослідники І. Ю. Зайцева, Ю. І. Бобров визначають активні операції як основу формування банківських активів, які забезпечують функціонування банку, створюють передумови для отримання прибутку, формують основну частину доходів банку, проте одночасно є джерелом найбільших ризиків, насамперед кредитного та інвестиційного [27].

На думку А. В. Бурковської та І. О. Малиновської, активні операції є інструментом трансформації тимчасово вільних фінансових ресурсів у кредити, інвестиції та інші фінансові вкладення, а ефективність активних операцій безпосередньо впливає на фінансову стійкість банківської системи, рівень прибутковості банків та їх конкурентоспроможність на фінансовому ринку [18].

Важливим аспектом дослідження активних операцій є їх взаємозв'язок із банківськими ризиками. Науковці В. Міщенко, С. Науменкова зазначають, що активні операції супроводжуються значним рівнем операційних, кредитних і ринкових ризиків, а тому потребують ефективної системи ризик-менеджменту та постійного контролю з боку банківських установ [29].

У сучасній банківській практиці активні операції класифікують за різними ознаками. За економічним змістом виділяють групи активних операцій (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Класифікація активних операцій банку за економічним змістом

Кредитні операції є основним видом активних операцій банку і займають найбільшу частку у структурі його активів. Кредитні операції полягають у наданні банком грошових коштів юридичним і фізичним особам на умовах строковості, повернення, платності та забезпеченості. Основною метою кредитних операцій є отримання процентного доходу, який формує значну частину прибутку банку. До кредитних операцій належать споживчі, іпотечні, комерційні, інвестиційні та міжбанківські кредити. Водночас саме кредитні операції супроводжуються найбільшим рівнем кредитного ризику через можливість неповернення позичальниками залучених коштів.

Інвестиційні операції банку пов'язані з вкладенням коштів у різні фінансові активи з метою отримання прибутку у вигляді процентів, дивідендів або приросту капіталу. Банки здійснюють інвестиції у державні цінні папери, корпоративні облігації, акції підприємств та інші фінансові інструменти. Такі операції дозволяють банкам диверсифікувати джерела доходів, підтримувати ліквідність та зменшувати залежність від кредитного ринку. Інвестиційна діяльність банку також пов'язана з ринковими ризиками, зокрема ризиком зміни вартості фінансових активів.

Міжбанківські операції – це операції банків між собою, пов'язані з розміщенням тимчасово вільних коштів або залученням ресурсів на міжбанківському ринку. Найпоширенішими є міжбанківські кредити і депозити. Такі операції забезпечують підтримання поточної ліквідності банківської системи і ефективний перерозподіл фінансових ресурсів між банками. Міжбанківський ринок відіграє важливу роль у стабілізації діяльності банків і реалізації монетарної політики центрального банку.

Операції з цінними паперами охоплюють купівлю, продаж і зберігання банком різних видів цінних паперів. Банки можуть здійснювати операції з державними облігаціями, корпоративними облігаціями, акціями, депозитними сертифікатами та іншими фінансовими інструментами. Метою таких операцій є отримання інвестиційного доходу, забезпечення ліквідності та диверсифікація активів банку. Крім того, банки можуть виступати посередниками на фондовому

ринку, здійснюючи брокерські та дилерські операції.

Валютні операції пов'язані з купівлею, продажем та обміном іноземної валюти, а також проведенням міжнародних розрахунків. Банки здійснюють валютні операції як для власних потреб, так і за дорученням клієнтів. До них належать конверсійні операції, валютні перекази, операції на міжнародному валютному ринку та валютне кредитування. Валютні операції сприяють розвитку зовнішньоекономічної діяльності та міжнародних фінансових відносин, проте супроводжуються валютним ризиком через коливання валютних курсів.

Лізингові операції полягають у придбанні банком майна з подальшою передачею його клієнту в довгострокову оренду за певну плату. Лізинг дозволяє підприємствам використовувати основні засоби без необхідності одноразового значного вкладення коштів. Для банків такі операції є джерелом стабільного доходу та способом розширення спектра фінансових послуг.

Факторингові операції передбачають придбання банком права вимоги заборгованості клієнта до його контрагентів. У результаті клієнт оперативно отримує кошти за відвантажену продукцію чи надані послуги, а банк отримує комісійну винагороду та процентний дохід. Факторинг сприяє прискоренню обороту капіталу підприємств і підвищенню їх платоспроможності.

Важливе значення у процесі управління активними операціями банку має їх класифікація за рівнем ліквідності і ступенем ризику, оскільки саме ці характеристики визначають здатність банку своєчасно виконувати свої зобов'язання, забезпечувати стабільність діяльності і формувати достатній рівень прибутковості. Такий поділ дозволяє банківським установам ефективно оцінювати якість активів, контролювати рівень фінансових ризиків і підтримувати оптимальне співвідношення між дохідністю і надійністю активних операцій (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Класифікація активних операцій банку за рівнем ліквідності і ступенем ризику

Високоліквідні активи – це активи, які можуть бути швидко перетворені у грошові кошти без суттєвих фінансових втрат. До них належать готівкові кошти в касі банку, кошти на кореспондентських рахунках у Національному банку України та інших банках, депозитні сертифікати НБУ, а також державні цінні папери з високим рівнем надійності. Високоліквідні активи забезпечують здатність банку своєчасно виконувати поточні зобов’язання перед вкладниками і кредиторами, підтримуючи належний рівень платоспроможності і фінансової стійкості.

Ліквідні активи – це активи, які можуть бути реалізовані або конвертовані в грошові кошти протягом певного часу без значних втрат їх вартості. До цієї групи належать короткострокові кредити, міжбанківські позики, окремі види цінних паперів та інші фінансові інструменти. Ліквідні активи забезпечують банку можливість підтримувати безперервність операційної діяльності та оперативно реагувати на зміни ринкової ситуації. Водночас вони характеризуються вищим рівнем дохідності порівняно з високоліквідними активами.

Низьколіквідні активи – це активи, реалізація яких потребує значного часу або супроводжується ризиком втрати частини їх вартості. До них належать довгострокові кредити, інвестиції у капітал підприємств, нерухомість, прострочена заборгованість та інші проблемні активи. Хоча такі активи можуть приносити банку високий дохід, вони водночас підвищують ризик втрати ліквідності та погіршення фінансового стану банківської установи.

Стандартні активи – це активи високої якості, за якими своєчасно виконуються всі зобов'язання, а ризик фінансових втрат є мінімальним. До них переважно належать кредити надійним позичальникам, державні цінні папери та інші активи з високим рівнем забезпечення та стабільним доходом. Стандартні активи формують основу стабільної та прибуткової діяльності банку.

Сумнівні активи характеризуються підвищеним рівнем ризику через можливе порушення строків виконання зобов'язань або погіршення фінансового стану позичальника. До таких активів належать кредити з простроченням платежів, фінансові вкладення з нестабільною дохідністю та інші активи, щодо яких існує ймовірність часткових фінансових втрат. Наявність значної частки сумнівних активів негативно впливає на фінансові результати банку та потребує формування додаткових резервів.

Проблемні активи – це активи з високим рівнем ризику, за якими існує значна ймовірність неповернення коштів або повної втрати їх вартості. До них відносять безнадійні кредити, тривалу прострочену заборгованість, знецінені інвестиції та інші фінансові активи, що не приносять очікуваного доходу. Значний обсяг проблемних активів свідчить про погіршення якості активного портфеля банку, зниження прибутковості та підвищення ризику фінансової нестабільності.

Отже, аналіз теоретичних підходів свідчить, що активні операції банку є складною системою фінансових відносин, пов'язаних із розміщенням ресурсів для отримання доходу і забезпечення стабільного функціонування банківської установи. Активні операції формують основу прибутковості банку, однак водночас супроводжуються значними ризиками, що потребує ефективного

управління активами і постійного вдосконалення банківської політики в умовах сучасних економічних викликів.

1.2. Вплив активних операцій банку на його діяльність і фінансові результати

Активні операції банку є основою його функціонування та одним із головних чинників формування фінансових результатів діяльності банківської установи. Саме через здійснення активних операцій банки реалізують свою основну функцію фінансового посередництва, забезпечуючи перерозподіл тимчасово вільних коштів між суб'єктами економіки та сприяючи розвитку фінансового ринку і національної економіки загалом. Від обсягів, структури, якості та ефективності активних операцій значною мірою залежить рівень прибутковості банку, його ліквідність, платоспроможність і фінансова стійкість.

У сучасних умовах нестабільності фінансового середовища, зростання ризиків і посилення конкуренції у банківському секторі особливого значення набуває ефективне управління активними операціями. Невиважена кредитна або інвестиційна політика може призвести до зростання проблемної заборгованості, погіршення якості активів і зниження прибутковості банку. Водночас ефективне розміщення ресурсів забезпечує стабільне отримання доходів, зміцнення конкурентних позицій банку і підвищення його фінансової безпеки.

Активні операції займають центральне місце у діяльності банку, оскільки саме вони забезпечують реалізацію основної функції банківської установи – ефективного розміщення залучених і власних фінансових ресурсів з метою отримання прибутку. Через активні операції банки здійснюють кредитування суб'єктів господарювання та населення, інвестують кошти у фінансові інструменти, підтримують міжбанківські відносини та забезпечують безперервність грошового обігу в економіці. Саме тому активні операції є основним джерелом формування доходів банку та визначають рівень його фінансової ефективності.

Місце активних операцій у діяльності банку визначається їх значним впливом на структуру активів, рівень ліквідності, прибутковості та фінансової стійкості банківської установи. У процесі здійснення активних операцій банк трансформує акумульовані ресурси у дохідні активи, що дозволяє забезпечувати приріст капіталу та підтримувати конкурентоспроможність на фінансовому ринку. Найбільшу частку активів банку, як правило, становлять кредитні операції, оскільки вони приносять основний процентний дохід.

Активні операції також виконують важливу економічну функцію, сприяючи розвитку підприємницької діяльності, інвестиційних процесів та споживчого сектору економіки. Завдяки банківському кредитуванню забезпечується фінансування виробництва, реалізація інвестиційних проєктів, розвиток малого та середнього бізнесу, а також задоволення потреб населення у фінансових ресурсах. Таким чином, активні операції банків мають важливе значення не лише для самих банківських установ, але й для функціонування економічної системи держави загалом.

Разом із тим активні операції є найбільш ризиковою складовою банківської діяльності. Надмірна концентрація кредитних ресурсів, зростання частки проблемних активів або неефективна інвестиційна політика можуть негативно впливати на ліквідність банку, його платоспроможність та фінансові результати. Саме тому важливе місце у діяльності банків займає система управління активами, яка передбачає оцінку ризиків, диверсифікацію активного портфеля і забезпечення оптимального співвідношення між прибутковістю й надійністю активних операцій.

Отже, активні операції є визначальною складовою діяльності банку, оскільки вони забезпечують формування основної частини доходів, підтримання фінансової стійкості та реалізацію банком функції фінансового посередництва в економіці.

Активні операції відіграють визначальну роль у формуванні доходів банку, оскільки забезпечують розміщення фінансових ресурсів у дохідні активи і створюють основу прибуткової діяльності банківської установи. Основна

частина банківських доходів формується за рахунок процентних надходжень від кредитних та інвестиційних операцій, а також комісійних доходів, отриманих у процесі здійснення окремих видів активних операцій. Ефективність управління активами безпосередньо впливає на обсяг прибутку банку, рівень його рентабельності і фінансової стійкості (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Роль активних операцій у формуванні доходів банку

Вид активних операцій	Основні джерела доходів	Характер впливу на фінансові результати
Кредитні операції	Процентні доходи за кредитами	Формують основну частину прибутку банку
Інвестиційні операції	Проценти, дивіденди, приріст вартості активів	Забезпечують диверсифікацію доходів
Операції з цінними паперами	Інвестиційний та спекулятивний дохід	Підвищують прибутковість активів
Валютні операції	Курсові різниці, комісії	Формують додаткові доходи банку
Міжбанківські операції	Проценти за міжбанківськими кредитами	Підтримують ліквідність і короткострокову дохідність
Лізингові операції	Лізингові платежі	Забезпечують стабільний довгостроковий дохід
Факторингові операції	Комісії та процентні платежі	Сприяють зростанню комісійних доходів

Найвагоміше значення у структурі доходів банку мають кредитні операції, оскільки проценти за кредитами формують основну частину процентних доходів банківської установи. Надання кредитів юридичним і фізичним особам дозволяє банкам отримувати стабільний дохід у вигляді процентних платежів. Водночас рівень доходності кредитних операцій залежить від якості кредитного портфеля, процентної політики банку та рівня кредитного ризику.

Інвестиційні операції також є важливим джерелом доходів банку. Інвестування коштів у державні цінні папери, корпоративні облігації та інші фінансові інструменти забезпечує отримання процентного доходу, дивідендів або прибутку від зміни ринкової вартості активів. Такі операції дозволяють банкам диверсифікувати джерела прибутку і зменшувати залежність від кредитної діяльності.

Валютні операції формують доходи банку через здійснення конверсійних операцій, валютних переказів і операцій на міжнародних фінансових ринках. Додатковим джерелом прибутку виступають міжбанківські операції, факторинг, лізинг та операції з цінними паперами, які забезпечують як процентні, так і комісійні доходи.

Разом із тим активні операції не лише формують доходи банку, але й впливають на рівень його витрат та ризиків. Неефективне управління активами, зростання проблемної заборгованості або зниження якості активного портфеля можуть призводити до необхідності формування резервів, що негативно позначається на фінансових результатах банку. Тому важливим завданням банківського менеджменту є забезпечення оптимального співвідношення між прибутковістю, ліквідністю та ризиковістю активних операцій.

Рис. 1.3. Взаємозв'язок активних операцій і фінансових результатів банку

Взаємозв'язок активних операцій і фінансових результатів банку є одним із ключових аспектів функціонування банківської установи, оскільки саме активні операції формують основну частину доходів, визначають рівень прибутковості та впливають на фінансову стійкість банку.

Ефективність здійснення активних операцій безпосередньо відображається на показниках рентабельності, ліквідності, платоспроможності та конкурентоспроможності банку на фінансовому ринку.

Активні операції забезпечують розміщення власних і залучених ресурсів банку у дохідні активи, що дозволяє формувати процентні та непроцентні доходи. Найбільший вплив на фінансові результати мають кредитні операції, оскільки проценти за кредитами є основним джерелом прибутку банківської установи. Збільшення обсягів кредитування за умови належної якості кредитного портфеля сприяє зростанню процентних доходів, підвищенню чистого прибутку та рентабельності активів банку.

Водночас інвестиційні операції, операції з цінними паперами, валютні та міжбанківські операції дозволяють банку диверсифікувати джерела доходів, знижувати залежність від окремих сегментів фінансового ринку та підтримувати стабільність фінансових результатів. Ефективне управління структурою активів забезпечує оптимальне співвідношення між дохідністю та ліквідністю банку.

Разом із тим активні операції пов'язані з високим рівнем ризику. Надмірна концентрація кредитів, зростання частки проблемної заборгованості, зниження вартості фінансових активів або валютні коливання можуть негативно впливати на фінансові результати банку. У таких умовах банк змушений формувати резерви під можливі втрати за активними операціями, що призводить до збільшення витрат та зменшення прибутку.

Якість активного портфеля безпосередньо впливає на рівень фінансової стійкості банку. Висока частка проблемних активів погіршує ліквідність, знижує платоспроможність і підвищує ризик збиткової діяльності. Тому важливим завданням банківського менеджменту є забезпечення ефективного управління

активами, диверсифікація ризиків та підтримання оптимальної структури активних операцій.

Отже, між активними операціями та фінансовими результатами банку існує тісний взаємозв'язок: ефективне розміщення ресурсів сприяє зростанню доходів і прибутковості банку, тоді як неефективна політика управління активами може призвести до фінансових втрат, погіршення ліквідності та зниження рівня фінансової стійкості банківської установи.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ВПЛИВУ АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1. Аналіз структури і динаміки активних операцій АТ КБ «Приватбанк»

Активні операції є основою діяльності будь-якої банківської установи, оскільки саме вони забезпечують формування доходів, підтримання ліквідності та фінансової стійкості банку. Аналіз структури і динаміки активних операцій дозволяє оцінити ефективність розміщення банківських ресурсів, визначити пріоритетні напрями діяльності банку, рівень ризиковості активів та їх вплив на фінансові результати. Особливого значення такий аналіз набуває в умовах нестабільного економічного середовища, посилення конкуренції у банківському секторі і зростання фінансових ризиків.

АТ КБ «ПриватБанк» є одним із найбільших банків України, який займає провідні позиції за обсягами активів, клієнтською базою та масштабами банківських операцій. Банк здійснює широкий спектр активних операцій, серед яких вагоме місце займають кредитні, інвестиційні, міжбанківські та валютні операції. Від ефективності формування структури активів і управління активними операціями значною мірою залежить рівень прибутковості, ліквідності і фінансової стійкості банку.

Аналіз структури активних операцій АТ КБ «ПриватБанк» дає можливість визначити частку окремих видів активів у загальному обсязі активних операцій, оцінити рівень диверсифікації активного портфеля та виявити основні тенденції розвитку банку. Дослідження динаміки активних операцій дозволяє проаналізувати зміни у структурі активів протягом певного періоду, визначити напрями зростання або скорочення окремих видів операцій, а також оцінити їх вплив на фінансові результати банківської установи.

Аналіз динаміки та структури активів банку є важливим етапом оцінки фінансового стану і ефективності діяльності банківської установи, оскільки активи формують ресурсну базу для здійснення активних операцій, отримання доходів та забезпечення ліквідності. Дослідження структури активів дозволяє визначити пріоритетні напрями розміщення коштів банку, рівень кредитної та інвестиційної активності, а також оцінити зміни у фінансовій стратегії банку в умовах трансформації банківського сектору та воєнного стану. У табл. 2.1 наведено динаміку і структуру активів АТ КБ «ПриватБанк» за 2023–2025 роки.

Таблиця 2.1

Динаміка і структура активів АТ КБ «Приватбанк» [36, 37, 38]

Показники	2023 р.		2024 р.		2025 р.		Зміна, млн. грн. (2024- 2023)	Зміна, млн. грн. (2025- 2024)
	млн. грн.	питома вага, %	млн. грн.	питома вага, %	млн. грн.	питома вага, %		
Грошові кошти та їх еквіваленти	152282	22,4	151768	19,9	156738	17,5	-514	4970
Кредити та аванси банкам	134237	19,7	86589	11,4	127052	14,2	-47648	40463
Кредити та аванси клієнтам	92019	13,5	112761	14,8	156362	17,4	20742	43601
Інвестиційні цінні папери:	271847	40,0	375094	49,3	419449	46,8	103247	44355
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	100376	14,8	110699	14,5	117020	13,1	10323	6321
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	171471	25,2	204240	26,8	217284	24,2	32769	13044
- за амортизованою собівартістю	-	-	60155	7,9	85144	9,5	-	24989
Поточні податкові активи	4	0,0	4	0,0	4	0,0	0	0
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію	30	0,0	30	0,0	30	0,0	0	0
Інвестиційна нерухомість	2340	0,3	2005	0,3	2005	0,2	-335	0
Відстрочені податкові активи	1952	0,3	1629	0,2	1098	0,1	-323	-531
Основні засоби та нематеріальні активи	5127	0,8	5173	0,7	7178	0,8	46	2005
Інші фінансові активи	9293	1,4	13496	1,8	14492	1,6	4203	996
Інші нефінансові активи	9094	1,3	9932	1,3	10039	1,1	838	107
Всього активів	680008	100,0	761461	100,0	896233	100,0	81453	134772

Аналізуючи дані табл. 2.1, слід зазначити, що загальна сума активів АТ КБ «ПриватБанк» протягом досліджуваного періоду мала стійку тенденцію до зростання. У 2023 році активи банку становили 680008 млн грн, у 2024 році – 761461 млн грн, а у 2025 році зросли до 896233 млн грн. Абсолютний приріст

активів у 2024 році порівняно з 2023 роком склав 81453 млн грн, тоді як у 2025 році порівняно з 2024 роком – 134772 млн грн. Це свідчить про розширення масштабів діяльності банку, збільшення обсягів активних операцій і зміцнення його позицій на банківському ринку.

У структурі активів найбільшу частку протягом усього періоду займали інвестиційні цінні папери. У 2023 році їх обсяг становив 271847 млн грн або 40,0% активів банку. У 2024 році обсяг інвестиційних цінних паперів зріс до 375094 млн грн, а їх питома вага збільшилась до 49,3%. У 2025 році показник досяг 419449 млн грн, хоча частка дещо скоротилася до 46,8%. Загалом приріст інвестиційних цінних паперів за 2024 рік становив 103247 млн грн, а за 2025 рік – 44355 млн грн. Така динаміка свідчить про активне інвестування банком коштів у державні цінні папери та інші фінансові інструменти з метою підтримання ліквідності, мінімізації ризиків та забезпечення стабільного процентного доходу.

Суттєву частку активів банку формували грошові кошти та їх еквіваленти. У 2023 році їх обсяг складав 152282 млн грн або 22,4% активів. У 2024 році спостерігалось незначне скорочення до 151768 млн грн, а питома вага зменшилась до 19,9 %. У 2025 році обсяг грошових коштів збільшився до 156738 млн грн, проте їх частка у структурі активів скоротилася до 17,5%. Це свідчить про поступове перерозподілення ресурсів банку з високоліквідних активів у більш дохідні активні операції, насамперед кредитування та інвестиційну діяльність.

Помітні зміни відбулися у структурі кредитних операцій банку. Обсяг кредитів та авансів банкам у 2023 році становив 134237 млн грн або 19,7% активів. У 2024 році показник суттєво скоротився до 86589 млн грн, а частка зменшилась до 11,4%, що свідчить про скорочення міжбанківського кредитування та переорієнтацію ресурсів на інші напрями діяльності. Проте у 2025 році обсяг кредитів банкам знову зріс до 127052 млн грн, а частка підвищилась до 14,2%. Загалом у 2025 році порівняно з 2024 роком приріст становив 40463 млн грн.

Кредити та аванси клієнтам демонстрували стабільне зростання протягом усього досліджуваного періоду. У 2023 році їх обсяг складав 92019 млн грн або 13,5% активів банку. У 2024 році показник зріс до 112761 млн грн, а у 2025 році – до 156362 млн грн. Приріст за 2024 рік становив 20742 млн грн, а за 2025 рік – 43601 млн грн. Питома вага кредитів клієнтам також зросла з 13,5% до 17,4%, що свідчить про активізацію кредитної діяльності банку, розширення обсягів кредитування фізичних та юридичних осіб і поступове посилення ролі кредитних операцій у формуванні доходів банку.

У структурі інвестиційних цінних паперів найбільшу частку займали цінні папери, що обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід. Їх обсяг зріс із 171471 млн грн у 2023 році до 217284 млн грн у 2025 році. Крім того, у 2024 році банк почав активно використовувати інвестиції за амортизованою собівартістю, які становили 60155 млн грн, а у 2025 році зросли до 85144 млн грн. Це свідчить про диверсифікацію інвестиційного портфеля та прагнення банку забезпечити стабільність доходів у довгостроковому періоді.

Інші складові активів мали незначну частку у загальній структурі активів банку. Так, основні засоби та нематеріальні активи у 2025 році становили 7178 млн грн або 0,8% активів, що на 2005 млн грн більше порівняно з 2024 роком. Зростання пов'язане з цифровізацією діяльності і розвитком ІТ-інфраструктури банку.

Інші фінансові активи зросли з 9293 млн грн у 2023 році до 14492 млн грн у 2025 році, що свідчить про розширення обсягів інших фінансових операцій банку. Водночас інші нефінансові активи залишалися відносно стабільними та не перевищували 1,3% загальної суми активів.

Отже, аналіз динаміки та структури активів АТ КБ «ПриватБанк» засвідчив, що протягом 2023–2025 років банк забезпечував стабільне нарощення активів, активізував інвестиційну та кредитну діяльність, а також поступово змінював структуру активів у бік більш доходних фінансових інструментів. Основними тенденціями стали зростання кредитів клієнтам, значне збільшення інвестиційних цінних паперів та скорочення частки високоліквідних активів у

структурі балансу, що свідчить про прагнення банку підвищити прибутковість активних операцій та ефективність використання ресурсної бази.

Кредитні операції є одним із ключових напрямів діяльності банку, оскільки саме кредитний портфель формує значну частину процентних доходів та визначає рівень прибутковості банківської установи. Аналіз динаміки та структури кредитного портфеля дозволяє оцінити ефективність кредитної політики банку, рівень диверсифікації кредитних вкладень, пріоритетні сегменти кредитування, а також виявити тенденції зміни кредитної активності в умовах економічної нестабільності та воєнного стану. У табл. 2.2 наведено динаміку складу кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2023–2025 роки.

Таблиця 2.2

Динаміка складу кредитного портфелю АТ КБ «Приватбанк» [36, 37, 38]

Показники	2023 р.		2024 р.		2025 р.		Зміна, млн. грн. (2024- 2023)	Зміна, млн. грн. (2025- 2024)
	млн. грн.	питома вага, %	млн. грн.	питома вага, %	млн. грн.	питома вага, %		
Кредити, що управляються як окремий портфель	170042	61,9	162410	57,2	11857	6,7	-7632	-150553
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	6386	2,3	9111	3,2	24398	13,8	2725	15287
Кредити юридичним особам, що надані за операціями РЕПО	1459	0,5	160	0,1	-	-	-1299	-
Кредити фізичним особам – кредитні картки	54500	19,8	62701	22,1	72873	41,2	8201	10172
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	5168	1,9	8558	3,0	10319	5,8	3390	1761
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	9764	3,6	12738	4,5	16292	9,2	2974	3554
Кредити фізичним особам – кредити на придбання авто	885	0,3	2674	0,9	7003	4,0	1789	4329
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	25454	9,3	23606	8,3	28507	16,1	-1848	4901
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	809	0,3	1835	0,6	5639	3,2	1026	3804
Всього кредитів та авансів клієнтам	274917	100,0	283797	100,0	176891	100,0	8880	-106906

Аналізуючи дані табл. 2.2, слід зазначити, що загальний обсяг кредитів та авансів клієнтам у 2023 році становив 274917 млн грн. У 2024 році показник збільшився до 283797 млн грн, тобто приріст склав 8880 млн грн. Водночас у 2025 році обсяг кредитного портфеля скоротився до 176891 млн грн, що на 106906 млн грн менше порівняно з 2024 роком. Таке скорочення пов'язане з переоцінкою кредитного ризику, зміною структури активних операцій, посиленням вимог до формування резервів, частковим скороченням корпоративного кредитування в умовах воєнних ризиків.

Найбільшу частку у структурі кредитного портфеля протягом досліджуваного періоду займали кредити, що управляються як окремий портфель. У 2023 році їх обсяг становив 170042 млн грн або 61,9 % загального кредитного портфеля. У 2024 році показник скоротився до 162410 млн грн, а питома вага зменшилась до 57,2%. У 2025 році обсяг таких кредитів різко скоротився до 11857 млн грн або лише 6,7% кредитного портфеля. Загальне скорочення у 2025 році порівняно з 2024 роком становило 150553 млн грн. Це свідчить про суттєву зміну структури кредитного портфеля та переорієнтацію банку на інші сегменти кредитування.

Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу демонстрували позитивну динаміку протягом усього періоду. У 2023 році їх обсяг складав 6386 млн грн або 2,3% кредитного портфеля, у 2024 році – 9111 млн грн або 3,2%, а у 2025 році – 24398 млн грн або 13,8%. Приріст у 2024 році становив 2725 млн грн, а у 2025 році – 15287 млн грн. Це свідчить про активізацію кредитування корпоративного сектору та посилення підтримки підприємств середнього бізнесу.

Водночас кредити юридичним особам, надані за операціями РЕПО, мали тенденцію до скорочення. У 2023 році їх обсяг становив 1459 млн грн, у 2024 році – лише 160 млн грн, а у 2025 році такі операції були відсутні. Це може свідчити про зменшення використання короткострокових операцій із цінними паперами або перегляд банком політики управління ліквідністю.

Суттєве зростання спостерігалось у сегменті кредитування фізичних осіб. Найбільшу частку серед роздрібних кредитів займали кредитні картки. У 2023 році їх обсяг становив 54500 млн грн або 19,8% кредитного портфеля, у 2024 році – 62701 млн грн або 22,1%, а у 2025 році – 72873 млн грн або 41,2%. Приріст за 2025 рік становив 10172 млн грн. Таке зростання свідчить про активний розвиток споживчого кредитування та значний попит населення на короткострокові кредитні ресурси.

Позитивну динаміку демонстрували іпотечні кредити фізичним особам. У 2023 році їх обсяг складав 5168 млн грн, у 2024 році – 8558 млн грн, а у 2025 році – 10319 млн грн. Питома вага іпотечного кредитування зросла з 1,9% до 5,8%. Це свідчить про поступове відновлення ринку житлового кредитування і участь банку у державних програмах підтримки іпотеки.

Кредити фізичним особам на споживчі потреби також зростали протягом досліджуваного періоду. У 2023 році їх обсяг становив 9764 млн грн або 3,6%, у 2024 році – 12738 млн грн або 4,5%, а у 2025 році – 16292 млн грн або 9,2%. Приріст у 2025 році склав 3554 млн грн. Це свідчить про активізацію внутрішнього споживчого попиту та розвиток програм роздрібного кредитування.

Найвищі темпи зростання спостерігалися за кредитами на придбання автомобілів. У 2023 році їх обсяг складав лише 885 млн грн, у 2024 році – 2674 млн грн, а у 2025 році – 7003 млн грн. Частка автокредитування зросла з 0,3% до 4,0%. Така тенденція свідчить про пожвавлення автомобільного ринку та розширення банком спеціалізованих кредитних програм.

Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу у 2023 році становили 25454 млн грн або 9,3% кредитного портфеля. У 2024 році показник дещо скоротився до 23606 млн грн, однак у 2025 році зріс до 28507 млн грн або 16,1%. Це свідчить про підтримку банком малого підприємництва та активізацію фінансування бізнесу у процесі економічного відновлення.

Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом також демонструвала стабільне зростання. У 2023 році її обсяг становив 809 млн грн, у 2024 році – 1835

млн грн, а у 2025 році – 5639 млн грн. Це свідчить про розвиток лізингових операцій банку та розширення фінансування придбання обладнання й транспортних засобів.

Отже, аналіз динаміки складу кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» показав, що протягом 2023–2025 років банк суттєво змінив структуру кредитних вкладень. Основними тенденціями стали скорочення великих портфельних кредитів, активізація роздрібного кредитування, зростання кредитування середнього, малого та мікробізнесу, а також розвиток іпотечного, споживчого та автокредитування. Це свідчить про диверсифікацію кредитного портфеля банку, переорієнтацію на більш масові сегменти клієнтів та прагнення забезпечити стабільність кредитних доходів в умовах підвищених економічних ризиків.

Аналіз структури кредитного портфеля банку є важливим елементом оцінки ефективності кредитної політики та рівня диверсифікації кредитних ризиків. Дослідження співвідношення кредитів, наданих юридичним і фізичним особам, дозволяє визначити стратегічні пріоритети банку у сфері кредитування, оцінити ступінь орієнтації банку на корпоративний або роздрібний сегмент ринку, а також виявити тенденції зміни кредитної діяльності в умовах економічної нестабільності. У табл. 2.3 наведено структуру кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2023–2025 роки.

Таблиця 2.3

Структура кредитного портфеля АТ КБ «Приватбанк» [36, 37, 38]

Показники	2023 р.	Питома вага, %	2024 р.	Питома вага, %	2025 р.	Питома вага, %
Кредити СПД – юридичним особам	204150	74,3	197122	69,5	70401	39,8
Кредити фізичним особам	70767	25,7	86675	30,5	106490	60,2
Всього	274917	100,0	283797	100,0	176891	100,0

Аналізуючи дані таблиці 2.3, слід зазначити, що у 2023 році основну частку кредитного портфеля банку становили кредити суб'єктам підприємницької діяльності – юридичним особам. Їх обсяг складав 204150 млн грн або 74,3% загального кредитного портфеля. Кредити фізичним особам становили 70767

млн грн або 25,7%. Така структура свідчить про переважну орієнтацію банку на корпоративний сектор економіки та активне фінансування підприємств.

У 2024 році обсяг кредитів юридичним особам дещо скоротився до 197122 млн грн, а їх питома вага знизилась до 69,5%. Водночас кредити фізичним особам зросли до 86675 млн грн, а їх частка збільшилась до 30,5%. Загальний обсяг кредитного портфеля банку у 2024 році зріс до 283797 млн грн. Така тенденція свідчить про поступове посилення ролі роздрібного кредитування у діяльності банку та активізацію споживчого попиту населення на кредитні ресурси.

Найбільш суттєві структурні зміни відбулися у 2025 році. Обсяг кредитів юридичним особам скоротився до 70401 млн грн, а їх частка у структурі кредитного портфеля зменшилась до 39,8%. Одночасно кредити фізичним особам зросли до 106490 млн грн, а їх питома вага досягла 60,2%, тобто вперше перевищила частку корпоративного кредитування. Це свідчить про кардинальну переорієнтацію кредитної політики банку у напрямі розвитку роздрібного сегмента.

Зростання частки кредитів фізичним особам може бути пов'язане з активним розвитком споживчого кредитування, кредитних карток, іпотечних програм та автокредитування. Роздрібний сегмент є більш диверсифікованим за кількістю позичальників, що дозволяє банку частково знизити концентрацію кредитного ризику. Крім того, кредити населенню часто характеризуються вищою процентною маржею порівняно з корпоративним кредитуванням, що позитивно впливає на прибутковість банку.

Водночас суттєве скорочення кредитів юридичним особам у 2025 році може бути зумовлене високими ризиками корпоративного сектору в умовах воєнного стану, погіршенням фінансового стану окремих підприємств, посиленням вимог банку до оцінки кредитоспроможності позичальників, а також переорієнтацією банку на менш ризикові та більш ліквідні сегменти кредитування.

Загалом структура кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2023–2025 років зазнала суттєвих змін. Якщо у 2023 році банк був переважно

орієнтований на кредитування юридичних осіб, то у 2025 році домінуючу позицію почало займати кредитування фізичних осіб. Це свідчить про трансформацію кредитної політики банку, диверсифікацію кредитного портфеля та прагнення забезпечити стабільність кредитних доходів за рахунок розвитку масового роздрібного сегмента.

Для більш наочного відображення змін у структурі кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» доцільно розглянути динаміку обсягів кредитування юридичних та фізичних осіб, що представлена на рис. 2.1. Графічне відображення показників дозволяє чітко простежити основні тенденції трансформації кредитної політики банку та зміни пріоритетних напрямів кредитної діяльності протягом 2023–2025 років.

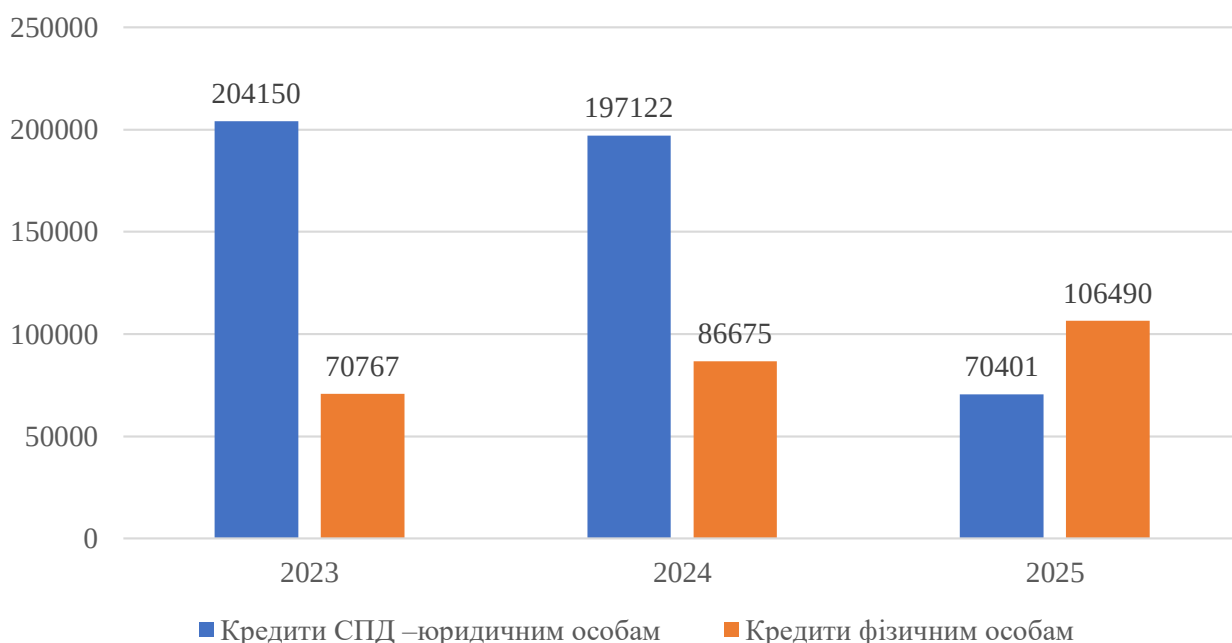

Рис 2.1. Динаміка обсягів кредитування АТ КБ «Приватбанк», млн грн [36, 37, 38]

Як видно з рис. 2.1, у 2023 році домінуюче місце у кредитному портфелі банку займали кредити суб'єктам підприємницької діяльності – юридичним особам, обсяг яких становив 204150 млн грн, тоді як кредити фізичним особам складала лише 70767 млн грн. У 2024 році обсяг корпоративного кредитування

дещо скоротився до 197122 млн грн, проте залишався значно вищим за обсяги кредитування населення, які зросли до 86675 млн грн.

Найбільш суттєві зміни спостерігалися у 2025 році. Обсяг кредитів юридичним особам різко зменшився до 70401 млн грн, тоді як кредити фізичним особам продовжили зростати та досягли 106490 млн грн. У результаті роздрібне кредитування перевищило корпоративне, що свідчить про зміну стратегічних пріоритетів банку.

Така тенденція може пояснюватися активним розвитком споживчого кредитування, збільшенням попиту населення на кредитні ресурси, розвитком програм кредитних карток, автокредитування та іпотечного кредитування. Водночас скорочення корпоративного кредитування може бути пов'язане з підвищенням ризиків діяльності підприємств в умовах воєнного стану та обережнішою кредитною політикою банку щодо юридичних осіб.

Отже, рис. 2.1 наочно демонструє переорієнтацію кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» із корпоративного сегмента на роздрібний, що свідчить про диверсифікацію кредитного портфеля та прагнення банку забезпечити стабільність доходів і зниження концентрації кредитних ризиків.

Інвестиційні цінні папери є важливою складовою активів банку та одним із ключових інструментів забезпечення ліквідності, диверсифікації активних операцій і формування процентних доходів. Аналіз динаміки складу інвестиційного портфеля дозволяє оцінити напрями інвестиційної діяльності банку, рівень ризиковості вкладень, структуру фінансових інструментів та особливості управління інвестиційними ресурсами.

У табл. 2.4 наведено динаміку складу інвестиційних цінних паперів АТ КБ «ПриватБанк» за 2023–2025 роки.

Аналізуючи дані табл. 2.4, слід зазначити, що загальний обсяг інвестиційних цінних паперів банку протягом досліджуваного періоду мав стійку тенденцію до зростання. У 2023 році інвестиційний портфель банку становив 271847 млн грн, у 2024 році зріс до 375094 млн грн, а у 2025 році – до 419449 млн грн. Абсолютний приріст у 2024 році порівняно з 2023 роком склав 103247

млн грн, а у 2025 році порівняно з 2024 роком – 44355 млн грн. Така динаміка свідчить про активне нарощення банком інвестиційних вкладень, насамперед у державні боргові цінні папери, які є відносно надійними фінансовими інструментами в умовах підвищених економічних ризиків.

Таблиця 2.4

Динаміка складу інвестиційних цінних паперів АТ КБ «Приватбанк» [36, 37, 38]

Показники	2023 р.		2024 р.		2025 р.		Зміна, млн грн (2024- 2023)	Зміна, млн грн (2025- 2024)
	млн грн	Договір на (ефекти вна) ставка, %	млн грн	Договір на (ефекти вна) ставка, %	млн грн	Договір на (ефекти вна) ставка, %		
Інвестиційні цінні папери:	271847	-	375094	-	419449	-	103247	44355
1. За справедливою вартістю через прибуток чи збиток	100376	6	110699	6	117020	6	10323	6321
Довгострокові державні боргові цінні папери з вбудованим опціоном	100376	6	110699	6	117020	6	10323	6321
2. За справедливою вартістю через інший сукупний дохід	171471	-	204240	-	217284	-	32769	13044
Довгострокові державні боргові цінні папери	45327	8,91-30,0	47310	8,91-30,0	49760	8,91-30,0	1983	13044
Середньострокові державні боргові цінні папери	566660	12,45-23,0	112890	12,95-20,79	127406	12,95-20,79	-453770	2450
Середньострокові валютні державні боргові цінні папери	1405	4,73	42289	3,29-4,75	40107	3,19-4,67	40884	14516
Короткострокові державні боргові цінні папери	25635	16,96-18,42	-	-	-	-	-	-
Короткострокові валютні державні боргові цінні папери	42438	3,16-5,06	1751	3,22-3,25	7211	4,25-4,31	-40687	5460
Корпоративні акції	-	-	-	-	3906	,	-	-
3. За амортизованою собівартістю	-	-	60155	7,9	85144	9,5	-	24989
Середньострокові державні боргові цінні папери	-	-	62421	15,71-17,23	83435	14,32-17,23	-	
Середньострокові	-	-	-	-	4759	3,29	-	4759

валютні державні боргові цінні папери								
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки	-	-	2266	-	3050	-	-	784

Значну частку інвестиційного портфеля становили цінні папери, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток чи збиток. У 2023 році їх обсяг складав 100376 млн грн, у 2024 році – 110699 млн грн, а у 2025 році – 117020 млн грн. Приріст у 2024 році становив 10323 млн грн, а у 2025 році – 6321 млн грн. Весь цей портфель формували довгострокові державні боргові цінні папери з вбудованим опціоном із ефективною ставкою 6 % річних. Це свідчить про використання банком інструментів, які забезпечують стабільний дохід та можливість управління процентним ризиком.

Найбільшу частку інвестиційного портфеля становили цінні папери, що обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід. Їх обсяг зріс із 171471 млн грн у 2023 році до 217284 млн грн у 2025 році. Приріст у 2024 році склав 32769 млн грн, а у 2025 році – 13044 млн грн. Така тенденція свідчить про прагнення банку підтримувати ліквідність активів та водночас отримувати стабільний процентний дохід.

У структурі цієї групи вагоме місце займали довгострокові державні боргові цінні папери. Їх обсяг збільшився з 45327 млн грн у 2023 році до 49760 млн грн у 2025 році. Ефективна ставка за такими інструментами коливалася у межах 8,91–30,0% річних, що свідчить про високу дохідність окремих випусків державних цінних паперів в умовах інфляційних та воєнних ризиків.

Середньострокові державні боргові цінні папери також займали значну частку інвестиційного портфеля. Проте у 2024 році їх обсяг суттєво скоротився порівняно з 2023 роком. Незважаючи на певні неточності у вихідних даних, можна зробити висновок, що банк частково переорієнтувався на інші види державних цінних паперів, зокрема валютні інструменти.

Особливо помітним було зростання середньострокових валютних державних боргових цінних паперів. У 2023 році їх обсяг становив лише 1405

млн грн, тоді як у 2024 році зріс до 42289 млн грн, а у 2025 році залишався на високому рівні – 40107 млн грн. Приріст у 2024 році склав 40884 млн грн. Це свідчить про прагнення банку диверсифікувати валютні ризики та забезпечити стабільність інвестиційного портфеля шляхом вкладення коштів у валютні державні цінні папери.

Короткострокові державні боргові цінні папери у 2023 році становили 25635 млн грн, однак у 2024–2025 роках були відсутні. Аналогічна ситуація спостерігалась щодо короткострокових валютних державних цінних паперів, обсяг яких у 2023 році становив 42438 млн грн, у 2024 році скоротився до 1751 млн грн, а у 2025 році дещо зріс до 7211 млн грн. Це свідчить про зменшення орієнтації банку на короткострокові інструменти та перевагу довгострокових вкладень.

У 2025 році в інвестиційному портфелі банку вперше з'явилися корпоративні акції обсягом 3906 млн грн. Це може свідчити про поступове розширення напрямів інвестиційної діяльності та прагнення банку диверсифікувати структуру фінансових вкладень.

Важливим елементом інвестиційного портфеля стали цінні папери, що обліковуються за амортизованою собівартістю. У 2024 році їх обсяг становив 60155 млн грн, а у 2025 році зріс до 85144 млн грн. Основну частку цієї категорії формували середньострокові державні боргові цінні папери з ефективною ставкою 14,32–17,23% річних. Крім того, у 2025 році банк почав інвестувати у середньострокові валютні державні боргові цінні папери за амортизованою собівартістю обсягом 4759 млн грн.

Разом із зростанням інвестиційного портфеля збільшувався і резерв під очікувані кредитні збитки. У 2024 році його обсяг становив 2266 млн грн, а у 2025 році – 3050 млн грн. Це свідчить про врахування банком кредитних ризиків та дотримання вимог МСФЗ щодо оцінки фінансових активів.

Отже, аналіз динаміки складу інвестиційних цінних паперів АТ КБ «ПриватБанк» показав, що протягом 2023–2025 років банк активно нарощував обсяги інвестиційної діяльності, переважно за рахунок державних боргових

цінних паперів. Основними тенденціями стали збільшення вкладень у довгострокові та валютні державні цінні папери, поява інструментів, що обліковуються за амортизованою собівартістю, а також поступова диверсифікація інвестиційного портфеля. Це свідчить про прагнення банку забезпечити стабільність доходів, підтримати ліквідність та мінімізувати фінансові ризики в умовах нестабільного економічного середовища.

Отже, проведений аналіз структури та динаміки активних операцій АТ КБ «ПриватБанк» за 2023–2025 роки дозволив зробити висновок про суттєве розширення масштабів діяльності банку та трансформацію структури його активів відповідно до сучасних умов функціонування банківської системи України. Протягом досліджуваного періоду спостерігалось стабільне зростання загального обсягу активів банку, що свідчить про зміцнення його фінансового потенціалу, активізацію операційної діяльності та посилення ринкових позицій.

2.2. Оцінка впливу активних операцій на фінансові результати банку

Активні операції банку є основним джерелом формування його доходів і прибутку, оскільки саме через розміщення залучених ресурсів у кредити, інвестиційні цінні папери, міжбанківські операції та інші дохідні активи банк забезпечує отримання фінансових результатів. Ефективність управління активними операціями безпосередньо впливає на рівень прибутковості, ліквідності, фінансової стійкості та конкурентоспроможності банківської установи. В умовах нестабільного економічного середовища, воєнного стану та підвищених фінансових ризиків особливого значення набуває оцінка впливу активних операцій на результати діяльності банку та визначення основних факторів формування прибутку.

Аналіз фінансових результатів у взаємозв'язку з активними операціями дозволяє оцінити ефективність кредитної та інвестиційної політики банку, визначити рівень дохідності активів, ефективність використання ресурсної бази, а також виявити основні тенденції зміни структури доходів і витрат. Особливу

роль у формуванні фінансових результатів банку відіграють процентні доходи від кредитних операцій та операцій з інвестиційними цінними паперами, а також комісійні доходи, які характеризують рівень розвитку банківських послуг і операційної активності.

Аналіз фінансових результатів банку є ключовим етапом оцінки ефективності його діяльності, оскільки дозволяє визначити здатність банку генерувати прибуток, структуру доходів і витрат, а також оцінити вплив активних операцій на кінцевий фінансовий результат. Особливу увагу при цьому приділяють динаміці процентних і комісійних доходів, результатам операцій з фінансовими інструментами, а також співвідношенню прибутку до оподаткування та чистого прибутку. У табл. 2.5 наведено динаміку фінансових результатів діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2023–2025 роки.

Таблиця 2.5

Динаміка фінансових результатів діяльності АТ КБ «Приватбанк», млн грн [36, 37, 38]

Показники	Роки			Зміна, 2025-2023 рр.	
	2023	2024	2025	млн грн	%
Процентні доходи	66238	77593	91214	24976	37,7
Процентні витрати	-6816	-10708	-11287	-4471	65,6
Чистий процентний дохід	59622	66887	79926	20304	34,1
Комісійний дохід	41589	46601	50206	8617	20,7
Комісійні витрати	-17150	-18834	-22276	-5126	29,9
Чистий комісійний дохід	24439	27767	27930	3491	14,3
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами	4648	10298	6038	1390	29,9
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	185	41305	-	-	-
Прибуток до оподаткування	72766	81004	87967	15201	20,9
Податок на прибуток	35001	40863	58884	23883	68,2
Чистий прибуток/збиток банку	37765	40140	29082	-8683	-23,0

Аналізуючи дані таблиці 2.5, слід зазначити, що процентні доходи банку демонстрували стійку тенденцію до зростання. У 2023 році вони становили 66

238 млн грн, у 2024 році зросли до 77593 млн грн, а у 2025 році досягли 91214 млн грн. Загальний приріст за період 2023–2025 років склав 24 976 млн грн або 37,7%, що свідчить про розширення обсягів дохідних активів, насамперед кредитного та інвестиційного портфеля.

Водночас процентні витрати також зростали: з -6816 млн грн у 2023 році до -11287 млн грн у 2025 році. Збільшення витрат на 4471 млн грн (65,6%) пояснюється подорожчанням залучених ресурсів та зростанням обсягів зобов'язань банку. Незважаючи на це, чистий процентний дохід зріс із 59622 млн грн у 2023 році до 79926 млн грн у 2025 році, тобто на 20304 млн грн або 34,1 %. Це свідчить про ефективне управління процентною маржею та зростання дохідності активних операцій.

Комісійні доходи банку також демонстрували позитивну динаміку: у 2023 році вони становили 41589 млн грн, у 2024 році – 46601 млн грн, а у 2025 році – 50206 млн грн. Загальне зростання за період становило 8617 млн грн або 20,7%. Це відображає розвиток розрахунково-касового обслуговування, платіжних сервісів та інших небанківських послуг.

Комісійні витрати зросли з -17150 млн грн у 2023 році до -22276 млн грн у 2025 році, тобто на 5 126 млн грн або 29,9%. Проте чистий комісійний дохід все ж мав позитивну динаміку і збільшився з 24439 млн грн до 27930 млн грн, що свідчить про зростання ефективності комісійного бізнесу банку.

Результати операцій з фінансовими інструментами характеризувалися коливаннями: у 2023 році показник становив 4648 млн грн, у 2024 році зріс до 10 298 млн грн, а у 2025 році знизився до 6038 млн грн. Це свідчить про залежність даного виду доходів від ринкової кон'юнктури та валютно-інвестиційних коливань.

Важливою складовою фінансових результатів у 2024 році були доходи від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості, які різко зросли до 41305 млн грн, однак у 2025 році цей показник відсутній, що суттєво вплинуло на загальну динаміку прибутку.

Прибуток до оподаткування зростав протягом усього періоду: з 72766 млн грн у 2023 році до 87967 млн грн у 2025 році, що свідчить про загальне зміцнення операційної ефективності банку. Проте чистий прибуток банку мав іншу тенденцію: після зростання у 2024 році до 40140 млн грн у 2025 році він знизився до 29082 млн грн, тобто на 8683 млн грн або 23%. Це пояснюється суттєвим зростанням витрат на податок на прибуток, який у 2025 році досяг 58884 млн грн (+68,2 %), що значно зменшило фінальний фінансовий результат.

Отже, аналіз фінансових результатів АТ КБ «ПриватБанк» засвідчує, що банк демонструє стійке зростання доходів від основної діяльності, зокрема процентних і комісійних операцій, що підтверджує ефективність активних операцій. Водночас кінцевий чистий прибуток зазнав зниження у 2025 році через зростання податкового навантаження та втрату одноразових доходів попереднього періоду. Це свідчить про залежність фінансового результату банку не лише від операційної ефективності, але й від податкових та разових факторів.

Аналіз показників прибутковості та рентабельності є завершальним етапом оцінки ефективності діяльності банку, оскільки дозволяє комплексно оцінити результативність використання активів, капіталу та доходних ресурсів. Такі індикатори, як рентабельність активів (ROA), рентабельність капіталу (ROE), чиста процентна маржа (NIM), частка непроцентних доходів та «мертва крапка» прибутковості, відображають не лише рівень прибутковості банку, але й ефективність його бізнес-моделі, структури доходів і витрат. У табл. 2.6 наведено динаміку основних показників прибутковості та рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» за 2023–2025 роки.

Таблиця 2.6

Динаміка показників прибутковості та рентабельності АТ КБ
«Приватбанк» [36, 37, 38]

Показник	Розрахунок	Роки			Зміна, 2025-2023 рр.	
		2023	2024	2025	млн грн	%
Дохід на активи, ROA	ROA= Чистий прибуток / Середні активи *100%	6,19	5,57	3,51	-2,68	-43,3
Дохід на капітал, ROE	ROE= Чистий прибуток / Середній капітал *100%	52,95	43,63	29,17	-23,79	-44,9

капітал, ROE	Середній власний капітал *100%					
Дохід на акціонерний капітал (ДАК)	ДАК= Чистий прибуток / Середній акціонерний капітал *100%	17,30	18,39	13,32	-3,98	-23,0
Чиста процентна маржа, NIM	NIM= (Процентні доходи – Процентні витрати) / Середні дохідні активи *100%	9,77	9,28	9,64	-0,13	-1,3
Рівень непроцентних доходів (РНД)	РНД = Непроцентні доходи / Загальні доходи*100%	43,30	49,68	42,07	-1,23	-2,8
«Мертва крапка» прибутковості банку, Break-even	Break-even = Непроцентні витрати / (Операційні доходи- Процентні витрати)	36,17	34,77	36,04	-0,14	-0,4

Аналізуючи дані табл. 2.6, слід зазначити, що показник рентабельності активів (ROA) мав чітку тенденцію до зниження протягом досліджуваного періоду. У 2023 році ROA становив 6,19%, у 2024 році зменшився до 5,57% , а у 2025 році – до 3,51%. Загальне скорочення склало 2,68 в.п. або 43,3%, що свідчить про зниження ефективності використання активів банку для генерування чистого прибутку. Така динаміка може бути зумовлена зростанням активів швидшими темпами, ніж чистого прибутку, а також впливом податкового навантаження та одноразових факторів доходів.

Аналогічна тенденція спостерігається і за показником рентабельності капіталу (ROE). У 2023 році він становив 52,95%, у 2024 році знизився до 43,63%, а у 2025 році – до 29,17%. Зменшення на 23,79 в.п. (44,9%) свідчить про зниження ефективності використання власного капіталу банку. Попри це, значення показника залишається високим, що підтверджує загалом прибуткову діяльність банку та його здатність генерувати дохід для власників капіталу.

Показник доходу на акціонерний капітал також демонструє спадну динаміку: з 17,30% у 2023 році до 13,32% у 2025 році. Хоча у 2024 році спостерігалось незначне зростання до 18,39%, загальна тенденція залишається

негативною, що свідчить про зниження віддачі саме акціонерного капіталу в структурі фінансових результатів банку.

Чиста процентна маржа (NIM) залишалася відносно стабільною протягом усього періоду: 9,77% у 2023 році, 9,28% у 2024 році та 9,64% у 2025 році. Незначні коливання свідчать про ефективне управління процентними доходами і витратами, а також про стабільність процентної політики банку. Відсутність суттєвого зниження NIM підтверджує, що основна банківська діяльність залишається стабільним джерелом доходу.

Рівень непроцентних доходів у структурі загальних доходів також демонстрував нестабільну динаміку. У 2023 році він становив 43,30%, у 2024 році зріс до 49,68%, а у 2025 році знизився до 42,07%. Це свідчить про коливання ролі комісійних та інших операційних доходів у загальній структурі прибутку банку. У 2024 році їх значення зросло, однак у 2025 році спостерігалось повернення до більш збалансованої структури доходів.

Показник «мертва крапка» прибутковості банку (break-even) також демонструє незначні коливання: 36,17% у 2023 році, 34,77% у 2024 році та 36,04% у 2025 році. Загалом показник залишався відносно стабільним, що свідчить про збереження порогового рівня ефективності, за якого банк покриває свої непроцентні витрати за рахунок операційних доходів.

Отже, аналіз показників прибутковості та рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» свідчить про загальне зниження ефективності використання активів і капіталу протягом 2023–2025 років, що проявляється у спаді ROA, ROE та ДАК. Водночас стабільна чиста процентна маржа та відносно збалансована структура доходів підтверджують збереження стійкості основної діяльності банку. Таким чином, зниження прибутковості зумовлене переважно зовнішніми факторами та зміною структури доходів, тоді як операційна ефективність банку залишається на відносно стабільному рівні.

Для більш наочного відображення тенденцій зміни прибутковості та рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» за 2023–2025 роки доцільно використати графічне представлення основних показників, яке наведено на рис. 2.3.

Візуалізація дозволяє чітко простежити динаміку ключових індикаторів ефективності банківської діяльності та виявити загальні закономірності їх зміни у досліджуваному періоді.

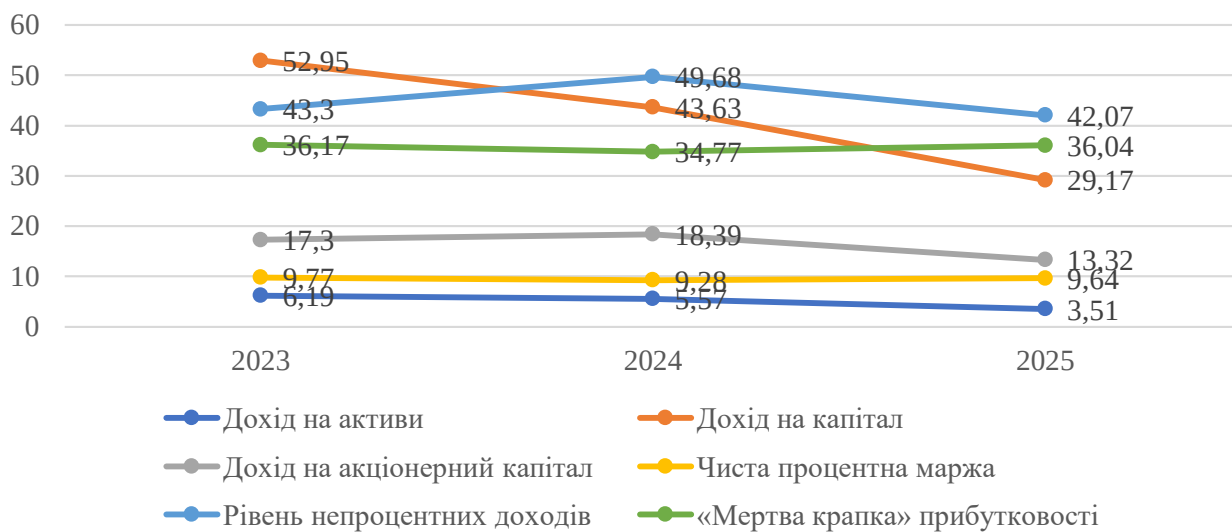

Рис 2.3. Динаміка зміни показників прибутковості та рентабельності АТ КБ «Приватбанк» [36, 37, 38]

Як видно з рис. 2.3, більшість показників прибутковості демонструють тенденцію до зниження. Зокрема, рентабельність активів (ROA) поступово скорочується з 6,19% у 2023 році до 3,51% у 2025 році, що свідчить про зменшення ефективності використання активів банку. Аналогічна динаміка характерна і для рентабельності капіталу (ROE), яка знизилася з 52,95% до 29,17%, що відображає зменшення віддачі на вкладений власний капітал.

Показник доходу на акціонерний капітал також має спадну тенденцію у 2025 році після незначного зростання у 2024 році, що вказує на зниження ефективності формування прибутку для власників банку. Водночас чиста процентна маржа залишається відносно стабільною, коливаючись у межах 9,28–9,77%, що свідчить про збереження стабільності основної процентної діяльності банку.

Рівень непроцентних доходів у 2024 році зріс, однак у 2025 році знизився до рівня 2023 року, що відображає нестабільність у структурі комісійних та інших операційних доходів. Показник «мертва крапка» прибутковості

демонструє незначні коливання, залишаючись відносно стабільним, що свідчить про збереження рівноваги між операційними доходами та витратами банку.

Отже, рис. 2.3 наочно підтверджує загальну тенденцію до зниження показників рентабельності при відносній стабільності процентної маржі, що свідчить про вплив структури доходів і зовнішніх факторів на загальну прибутковість АТ КБ «ПриватБанк».

Аналіз показників ділової активності банку є важливим елементом оцінки ефективності використання ресурсної бази та стратегічної спрямованості його активних операцій. Такі індикатори, як рівень дохідних активів, кредитна та інвестиційна активність, а також коефіцієнт використання залучених коштів, дозволяють оцінити, наскільки ефективно банк трансформує залучені ресурси у дохідні активи та забезпечує баланс між прибутковістю і ризиками. У табл. 2.7 наведено динаміку показників ділової активності АТ КБ «ПриватБанк».

Таблиця 2.7

Динаміка ділової активності АТ КБ «Приватбанк» [36, 37, 38]

Показник	Розрахунок	Роки			Зміна, 2025-2023 рр.	
		2023	2024	2025	млн грн	%
Рівень дохідних активів	$\text{РДА} = \frac{\text{Дохідні активи}}{\text{Загальні активи}} * 100\%$	73,60	75,71	78,65	5,05	6,9
Загальна кредитна активність	$\text{ЗКА} = \frac{\text{Кредитний портфель}}{\text{Загальні активи}} * 100\%$	33,27	26,18	31,62	-1,65	-5,0
Загальна інвестиційна активність	$\text{ЗІА} = \frac{\text{Інвестиційний портфель}}{\text{Загальні активи}} * 100\%$	39,98	49,26	46,80	6,82	17,1
Коефіцієнт використання залучених коштів	$\text{Коефіцієнт ВЗК} = \frac{\text{Кредити}}{\text{Залучені кошти}} * 100\%$	40,54	31,75	38,30	-2,24	-5,5

Аналізуючи дані табл. 2.7, слід зазначити, що рівень дохідних активів мав стабільну тенденцію до зростання протягом усього періоду. У 2023 році він становив 73,60%, у 2024 році зріс до 75,71%, а у 2025 році досяг 78,65%. Загальне зростання на 5,05 в.п. або 6,9% свідчить про підвищення частки активів, що

генерують дохід, у загальній структурі активів банку. Це є позитивною тенденцією, яка вказує на підвищення ефективності розміщення ресурсів.

Загальна кредитна активність демонструвала коливальний характер. У 2023 році показник становив 33,27%, у 2024 році знизився до 26,18%, а у 2025 році зріс до 31,62%. Незважаючи на часткове відновлення у 2025 році, загальна динаміка за період показує незначне скорочення на 1,65 в.п. Це свідчить про певне зниження ролі кредитних операцій у структурі активів банку та часткову переорієнтацію на інші дохідні інструменти, зокрема інвестиційні.

Натомість загальна інвестиційна активність демонструє чітку тенденцію до зростання. У 2023 році вона становила 39,98%, у 2024 році зросла до 49,26%, а у 2025 році дещо знизилась до 46,80 %, проте залишилась значно вищою за рівень 2023 року. Загальне зростання на 6,82 в.п. або 17,1% свідчить про посилення ролі інвестиційних операцій у структурі активів банку. Це вказує на орієнтацію банку на більш стабільні та ліквідні фінансові інструменти, насамперед державні цінні папери.

Коефіцієнт використання залучених коштів також мав нестабільну динаміку. У 2023 році він становив 40,54%, у 2024 році знизився до 31,75%, а у 2025 році зріс до 38,30%. Загальне зниження на 2,24 в.п. свідчить про певне зменшення ефективності трансформації залучених ресурсів у кредитні операції. Водночас часткове відновлення показника у 2025 році вказує на поступову активізацію кредитної діяльності банку.

Отже, аналіз показників ділової активності АТ КБ «ПриватБанк» свідчить про поступове зростання рівня дохідних активів та інвестиційної активності при одночасному коливанні кредитної активності та зниженні ефективності використання залучених коштів. Загалом це відображає стратегічну переорієнтацію банку у бік інвестиційних операцій та більш обережної кредитної політики, що відповідає умовам підвищених ризиків і необхідності забезпечення фінансової стабільності.

Отже, вплив активних операцій на результати діяльності банку є загалом позитивним, оскільки вони забезпечують зростання доходної бази та

підтримують операційну ефективність. Водночас кінцевий фінансовий результат значною мірою залежить від структури активів, якості кредитного портфеля, інвестиційної політики та зовнішніх економічних умов. Це підтверджує необхідність подальшої оптимізації структури активних операцій з метою підвищення стабільності та стійкості прибутковості банку.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

3.1. Проблеми здійснення активних операцій банків України в сучасних умовах

Активні операції банків України в сучасних умовах функціонують під впливом значної кількості зовнішніх і внутрішніх факторів, серед яких ключове місце займають макроекономічна нестабільність, воєнний стан, підвищені кредитні ризики, обмеженість довгострокових ресурсів та зміни регуляторного середовища. У таких умовах ефективність кредитної та інвестиційної діяльності банків суттєво залежить від здатності своєчасно адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури, управляти ризиками та забезпечувати належний рівень ліквідності.

Особливої актуальності набувають проблеми якості кредитних портфелів, зростання частки непрацюючих кредитів, концентрації ризиків у певних секторах економіки, а також обмеженого доступу позичальників до довгострокового фінансування. Водночас інвестиційні операції банків також стикаються з викликами, пов'язаними з високою волатильністю фінансових ринків, залежністю від державних боргових інструментів та необхідністю підтримання балансу між дохідністю і ліквідністю.

У сучасних умовах функціонування банківської системи України здійснення активних операцій супроводжується низкою системних проблем, які суттєво впливають на ефективність кредитної та інвестиційної діяльності банків і визначають особливості формування їхньої активної політики, а саме:

1. Високий рівень кредитного ризику та погіршення якості кредитних портфелів, що проявляється у підвищенні частки проблемних кредитів, погіршенні платоспроможності позичальників та зростанні витрат на формування резервів. Причинами є:

- воєнні дії та руйнування виробничої і логістичної інфраструктури;
- скорочення доходів бізнесу та населення;
- валютні та інфляційні коливання;
- нестабільність грошових потоків підприємств;
- підвищені вимоги банків до скорингу та кредитоспроможності.

Внаслідок цього банки змушені обмежувати кредитування або підвищувати вартість кредитів, що знижує обсяги активних операцій.

2. Обмеженість довгострокового кредитування – українські банки переважно орієнтуються на коротко- та середньострокові кредити, тоді як довгострокове фінансування залишається обмеженим через:

- дефіцит довгострокових ресурсів у банківській системі;
- висока невизначеність економічного середовища;
- ризики втрати капіталу в довгостроковій перспективі;
- низький рівень інвестиційної активності бізнесу у кризових умовах.

Тому обмежується фінансування інвестиційних проєктів банками, що стримує економічне зростання.

3. Висока концентрація інвестицій у державні цінні папери як у найбільш безпечний інструмент. Причинами цього є висока дохідність ОВДП порівняно з кредитуванням; низький рівень ризику дефолту держави; потреба банків у ліквідних і швидко реалізованих активах; регуляторні вимоги до ліквідності. Внаслідок цього зменшується стимул до кредитування реального сектору економіки, відбувається «перекіс» активів у бік державних інструментів.

4. Низька активність корпоративного кредитування через підвищені ризики неповернення кредитів; зниження інвестиційної активності підприємств; воєнні ризики та нестабільність ринків збуту; слабкий фінансовий стан малого та середнього бізнесу. Внаслідок цього зменшується частка реального сектору в кредитному портфелі та зміщення фокусу на роздрібне кредитування.

5. Зростання вартості ресурсної бази банків, що впливає на прибутковість активних операцій. Причинами є:

- підвищення процентних ставок НБУ;

- конкуренція за депозити населення;
- інфляційні процеси;
- валютні ризики та очікування девальвації.

Це призводить до зростання процентних витрат і зниження чистої процентної маржі.

6. Активні операції банків суттєво залежать від валютних коливань та стану фінансових ринків, що призводить до значних валютних ризиків через нестабільність валютного курсу; обмеження валютного регулювання; зовнішні шоки (війна, глобальні кризи); висока залежність від імпорتنих операцій. Відповідно відбуваються коливання доходів від валютних операцій і переоцінки фінансових інструментів.

7. Регуляторні обмеження та посилення вимог НБУ, що впливає на структуру активів, а саме вимог до достатності капіталу; нормативів ліквідності (LCR, NSFR); правил формування резервів за МСФЗ 9; посиленого нагляду в кризових умовах. Це призводить до обмеження ризикових операцій і зниження гнучкості кредитної політики.

8. Недостатня диверсифікація активних операцій попри розвиток окремих напрямів через домінування державних цінних паперів; слабкий розвиток інвестиційних інструментів; обмежену кількість якісних позичальників; концентрацію ризиків у певних секторах. Внаслідок цього зростає залежність прибутковості банків від обмеженого кола доходних джерел.

Таким чином, проблеми здійснення активних операцій банків України мають комплексний характер і формуються під впливом воєнно-економічної нестабільності, високих кредитних і валютних ризиків, обмеженості ресурсної бази та регуляторних вимог. У сукупності це призводить до переорієнтації банків на менш ризикові інструменти (насамперед державні цінні папери) та зниження ролі кредитування реального сектору економіки, що стримує потенціал економічного відновлення країни.

Ключовими ризиками, що впливають на формування кредитної та інвестиційної політики банківського сектору України у сучасних умовах є:

1. Кредитний ризик є базовим і найбільш впливовим для формування кредитної політики банків. У наукових дослідженнях підкреслюється, що зростання частки непрацюючих кредитів безпосередньо загрожує фінансовій стійкості банків та вимагає посилення ризик-менеджменту. Кредитний ризик посилюється в умовах макроекономічної нестабільності та війни, що призводить до зростання проблемної заборгованості та резервів [33].

2. Ризик ліквідності ризик пов'язаний із неспроможністю банку своєчасно виконувати свої зобов'язання. Ліквідність є критичним елементом фінансової стійкості, особливо в умовах воєнного стану та відтоку депозитів [26]. Причинами є нестабільність депозитної бази, короткостроковість ресурсів, панічні настрої вкладників.

3. Валютний ризик – коливання валютного курсу суттєво впливають на вартість активів і зобов'язань банків. Валютні коливання є одним із ключових факторів нестабільності банківського сектору та інвестиційних рішень [23]. Причинами є макроекономічна нестабільність, зовнішні шоки (війна, глобальні кризи), імпортозалежність економіки.

4. Процентний ризик пов'язаний зі зміною ринкових ставок, що впливає на прибутковість банківських операцій через зміну облікової ставки НБУ, конкуренцію за депозитами, інфляційні процеси.

5. Макроекономічний ризик – це системний ризик, який охоплює загальний стан економіки. Макроекономічна нестабільність прямо впливає на інвестиційні рішення банків через інфляцію, спад виробництва, воєнні дії, бюджетний дефіцит [40].

6. Операційний та технологічний ризик пов'язані із внутрішніми процесами банку і цифровими системами.

7. Системний ризик банківського сектору виникає через взаємозалежність банків і фінансових інститутів. Фінансова система є мережею взаємозв'язків, де проблеми одного банку можуть поширюватися на інші через посилення регуляторного контролю, обмеження ризикових операцій, підвищення вимог до капіталу [30].

Таким чином, сучасна кредитна та інвестиційна політика банків України формується під впливом комплексної системи ризиків, серед яких домінують кредитний, ліквідності та валютний ризики. Їх взаємодія в умовах воєнної і макроекономічної нестабільності призводить до переорієнтації банків на більш безпечні активи, насамперед державні цінні папери, і обмежує розвиток довгострокового кредитування реального сектору економіки.

3.2. Шляхи підвищення ефективності активних операцій банку

Ефективність активних операцій банку є ключовим фактором забезпечення його прибутковості, фінансової стійкості та конкурентоспроможності на ринку банківських послуг. В умовах підвищених макроекономічних ризиків, воєнного стану, нестабільності фінансових ринків та змін у регуляторному середовищі особливої актуальності набуває питання пошуку дієвих напрямів удосконалення кредитної та інвестиційної політики банків. Саме якість управління активами визначає здатність банку генерувати стабільні доходи, підтримувати достатній рівень ліквідності та мінімізувати ризики.

Сучасні умови функціонування банківської системи України вимагають не лише адаптації до зовнішніх викликів, але й впровадження нових підходів до управління активними операціями, зокрема підвищення якості кредитного аналізу, диверсифікації кредитного та інвестиційного портфеля, оптимізації структури дохідних активів та розвитку цифрових технологій у процесах прийняття фінансових рішень. Важливим також є посилення ризик-менеджменту та підвищення ефективності використання залучених ресурсів.

Підвищення ефективності активних операцій банку в сучасних умовах потребує комплексного підходу, який охоплює як удосконалення кредитної політики, так і оптимізацію інвестиційної діяльності, а також впровадження сучасних інструментів управління ризиками та цифрових технологій. Передусім важливим напрямом є покращення якості кредитного процесу, що передбачає більш глибоку та багатofакторну оцінку кредитоспроможності позичальників. У

сучасних умовах традиційні підходи до скорингу вже не є достатніми, тому банки мають активніше використовувати поведінкову аналітику, фінансові моделі прогнозування грошових потоків клієнтів, а також елементи штучного інтелекту для оцінки ризиків неповернення кредитів. Це дозволяє знизити частку проблемної заборгованості та підвищити якість кредитного портфеля, що безпосередньо впливає на стабільність процентних доходів.

Важливим напрямом підвищення ефективності активних операцій є також диверсифікація кредитного портфеля. Надмірна концентрація кредитів у певних секторах економіки або типах позичальників підвищує системний ризик банку. Тому доцільним є збалансований розвиток як корпоративного, так і роздрібного кредитування, із поступовим розширенням фінансування малого та середнього бізнесу, який є більш гнучким та менш залежним від великих макроекономічних шоків. Одночасно необхідно розширювати спектр кредитних продуктів, адаптуючи їх до потреб різних сегментів клієнтів, що дозволяє підвищити дохідність активів та зменшити ризики концентрації.

Не менш значущим є вдосконалення інвестиційної політики банку, яка в умовах України часто характеризується високою часткою державних цінних паперів. Хоча такі інструменти забезпечують стабільність і ліквідність, надмірна концентрація в них обмежує потенціал прибутковості. Тому важливим напрямом є поступове розширення інвестиційного портфеля за рахунок більш диверсифікованих фінансових інструментів, включаючи корпоративні облігації та інші ринкові активи з прийнятним рівнем ризику. Це дозволяє підвищити дохідність інвестиційних операцій при збереженні контрольованого рівня ризику.

Суттєвий вплив на ефективність активних операцій має також управління ліквідністю та ресурсною базою банку. Оптимізація структури залучених коштів, збільшення частки довгострокових депозитів та зменшення залежності від короткострокових ресурсів дозволяють формувати більш стабільну основу для кредитування. У цьому контексті важливим є також баланс між дохідністю та ліквідністю активів, що передбачає формування портфеля таким чином, щоб

забезпечувати одночасно достатній рівень прибутковості та здатність банку своєчасно виконувати свої зобов'язання.

Окрему роль відіграє впровадження цифрових технологій у процеси управління активними операціями. Використання big data, машинного навчання та автоматизованих систем аналізу дозволяє суттєво підвищити швидкість і точність прийняття кредитних та інвестиційних рішень. Це також сприяє зниженню операційних витрат, мінімізації людського фактору та підвищенню загальної ефективності банківських процесів.

Таким чином, підвищення ефективності активних операцій банку є багатовекторним процесом, який базується на поєднанні якісного управління кредитним портфелем, збалансованої інвестиційної політики, ефективного ризик-менеджменту та впровадження сучасних цифрових технологій. Реалізація цих підходів дозволяє забезпечити стабільне зростання прибутковості банку та зміцнення його фінансової стійкості в умовах високої невизначеності економічного середовища.

Перспективи розвитку активних операцій банків України формуються під впливом трансформації фінансової системи, цифровізації економіки та поступової інтеграції у європейський фінансовий простір. У цих умовах активні операції банків будуть зазнавати якісних змін як за структурою, так і за інструментами реалізації, що безпосередньо впливатиме на ефективність кредитної та інвестиційної діяльності.

Одним із ключових напрямів є розвиток цифрових банківських технологій. Використання штучного інтелекту, великих даних, автоматизованих скорингових систем та цифрових платформ дозволяє суттєво підвищити швидкість і якість прийняття рішень щодо кредитування та інвестування. Цифровізація також сприяє зниженню операційних витрат, мінімізації кредитних ризиків та розширенню доступу клієнтів до банківських послуг. У перспективі це призведе до формування більш гнучких і персоналізованих моделей кредитування, а також до розвитку повністю цифрових банківських продуктів.

Важливу роль відіграє розвиток фінансових інновацій, які охоплюють впровадження нових фінансових інструментів, платформ та бізнес-моделей. Йдеться про розвиток fintech-рішень, цифрових валют, смарт-контрактів, платформ P2P-кредитування та краудфандингових механізмів. Такі інновації розширюють можливості банків щодо диверсифікації активних операцій, підвищують їхню дохідність та сприяють більш ефективному розподілу фінансових ресурсів в економіці.

Суттєвим напрямом розвитку є адаптація банківської системи України до європейських стандартів. Це передбачає гармонізацію нормативно-правової бази з вимогами ЄС, впровадження стандартів управління ризиками Basel III/IV, удосконалення підходів до формування резервів та підвищення прозорості банківської діяльності. Така адаптація сприятиме підвищенню довіри інвесторів, розширенню доступу банків до міжнародних ринків капіталу та покращенню якості управління активними операціями.

Не менш важливим є підвищення фінансової стійкості банків, що виступає базовою умовою стабільного розвитку активних операцій. Це включає зміцнення капітальної бази, оптимізацію структури активів і пасивів, зниження рівня кредитних ризиків та підвищення якості управління ліквідністю. У довгостроковій перспективі фінансова стійкість дозволяє банкам більш активно здійснювати кредитування реального сектору економіки та розширювати інвестиційні операції без загрози втрати платоспроможності.

Отже, розвиток активних операцій банків України у майбутньому буде визначатися поєднанням цифрової трансформації, інноваційного розвитку, євроінтеграційних процесів та посилення фінансової стійкості, що в сукупності створює основу для підвищення ефективності банківської системи та її конкурентоспроможності на міжнародному рівні.

ВИСНОВКИ

Активні операції банку є основою його діяльності та визначальним чинником формування фінансових результатів банківської установи. Активні операції являють собою сукупність операцій, пов'язаних із розміщенням власних і залучених ресурсів банку з метою отримання доходу, забезпечення ліквідності і підтримання фінансової стійкості. Їх економічна сутність полягає у трансформації акумульованих фінансових ресурсів у дохідні активи, які забезпечують функціонування банку і реалізацію ним функції фінансового посередництва в економіці.

Активні операції займають центральне місце у діяльності банківських установ, оскільки саме вони формують основну частину процентних і непроцентних доходів банку. Найбільший вплив на прибутковість банку мають кредитні операції, які забезпечують основний обсяг процентних надходжень. Інвестиційні та валютні операції дозволяють диверсифікувати джерела доходів і підвищувати ефективність використання фінансових ресурсів.

Між активними операціями і фінансовими результатами банку існує тісний взаємозв'язок. Ефективне управління активами сприяє зростанню прибутковості, підвищенню ліквідності, фінансової стійкості та конкурентоспроможності банку. Водночас неефективна структура активів, зростання частки проблемної заборгованості або недостатній рівень контролю ризиків можуть призводити до погіршення фінансових результатів, зниження рентабельності та виникнення загроз фінансовій безпеці банківської установи.

У структурі активів домінуюче місце займали інвестиційні цінні папери, частка яких залишалася найбільшою протягом усього періоду. Це свідчить про орієнтацію банку на відносно надійні та ліквідні фінансові інструменти, насамперед державні боргові цінні папери, що забезпечують стабільний процентний дохід та мінімізацію ризиків в умовах економічної нестабільності. Одночасно АТ «Приватбанк» поступово нарощував обсяги кредитування

клієнтів, що свідчить про активізацію кредитної діяльності та прагнення збільшити прибутковість активних операцій.

Аналіз кредитного портфеля АТ «Приватбанк» показав суттєву зміну структури кредитних вкладень. Якщо у 2023 році переважала орієнтація на кредитування юридичних осіб, то у 2025 році основну частку портфеля почали формувати кредити фізичним особам. Особливо активно розвивалися сегменти кредитних карток, споживчого, іпотечного та автокредитування. Така тенденція свідчить про переорієнтацію банку на роздрібний сегмент, диверсифікацію кредитного портфеля та прагнення знизити концентрацію кредитних ризиків.

Дослідження інвестиційного портфеля АТ «Приватбанк» засвідчило активне зростання вкладень у державні боргові цінні папери, у тому числі валютні та довгострокові інструменти. Водночас АТ «Приватбанк» почав використовувати фінансові інструменти, що обліковуються за амортизованою собівартістю, а також поступово диверсифікував інвестиційний портфель за рахунок корпоративних цінних паперів. Це свідчить про прагнення банку забезпечити стабільність доходів, підтримувати належний рівень ліквідності та підвищувати ефективність управління активами.

Загалом результати аналізу підтверджують, що АТ КБ «ПриватБанк» у 2023–2025 роках здійснював активну політику управління активними операціями, адаптуючи структуру активів до умов воєнного стану, високих фінансових ризиків та змін економічного середовища. Основними тенденціями стали зростання інвестиційної активності, розвиток роздрібного кредитування, диверсифікація фінансових вкладень та підвищення ролі дохідних активів у структурі балансу банку.

У результаті проведеного аналізу впливу активних операцій на фінансові результати АТ КБ «ПриватБанк» за 2023–2025 роки встановлено, що банк демонструє зростання основних дохідних показників, насамперед процентних і комісійних доходів, що підтверджує ефективність формування та управління активним портфелем. Збільшення процентних доходів супроводжувалося також зростанням процентних витрат, однак чистий процентний дохід мав стійку

позитивну динаміку, що свідчить про збереження ефективної процентної маржі та результативність кредитно-інвестиційної діяльності банку.

Показники рентабельності (ROA, ROE, ДАК) АТ «Приватбанк» продемонстрували спадну тенденцію, що свідчить про зниження віддачі активів і капіталу, тоді як чиста процентна маржа залишалася відносно стабільною. Це підтверджує, що основна банківська діяльність зберігає ефективність, але загальна прибутковість зазнає впливу структурних змін у балансі та зовнішніх факторів. Також спостерігається коливання частки непроцентних доходів і відносна стабільність «мертвої крапки» прибутковості, що свідчить про збереження базової операційної рівноваги АТ «Приватбанк».

Сучасні умови функціонування банківського сектору характеризуються високим рівнем ризиків, макроекономічною нестабільністю та значними структурними дисбалансами в активних операціях. Це зумовлює необхідність комплексного підходу до вдосконалення кредитної та інвестиційної політики банків, орієнтованого на підвищення прибутковості при одночасному зниженні рівня ризику.

Ключовими напрямками підвищення ефективності активних операцій є вдосконалення системи оцінки кредитоспроможності позичальників, диверсифікація кредитного та інвестиційного портфеля, оптимізація структури дохідних активів, а також підвищення якості управління ліквідністю. Важливу роль відіграє впровадження сучасних цифрових технологій, які забезпечують автоматизацію процесів аналізу, скорочення операційних витрат та підвищення точності управлінських рішень.

Отже, реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню прибутковості банків, зміцненню їх фінансової стійкості та підвищенню ефективності використання активів у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Abramova A. S., Fedyshyn M. P., Zhavoronok A. V. Economic Nature of Interaction between Enterprises and Commercial Banks in Ukraine and Directions of Its Strengthening. *Теорія, методологія і практика господарсько-фінансової діяльності підприємств*: колективна монографія. Полтава: Центр фінансово-наукових досліджень, 2019. P. 50-59.
2. Calvo D., Crisanto J., Hohl S., Gutierrez O. Financial Supervisory Architecture: What Has Changed after the Crisis? *Financial Stability Institute. Bank for International Settlements*. 2018. P. 39. URL: <https://www.bis.org/fsi/publ/insights8.pdf>
3. Cosmulese C. G., Zhavoronok A., Greshko R., Ostrovska N., Kharabara V., Tkach V. FinTech as a Factor of Asymmetric Transformation of the Banking Sector: European Experience and Potential for Ukraine. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*. 2026. Vol. 104(2). P. 138-153. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18454300>
4. Dubyna M., Zhavoronok A., Nitchenko K., Sadchykova I., Chiipesh N., Murashkovska I. Current Trends in the Development of the Credit Services Market of the European Union. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2021. Vol. 21(10). P. 59-66. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.10.8>
5. Fedyshyn M. F., Abramova A. S., Zhavoronok A. V., Marych M. G. Management of Competitiveness of the Banking Services. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2019. Vol. 1(28). P. 64-74. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/2001/2019>
6. Hrubliak O., Zhavoronok A., Popelo O., Kharabara V., Dubyna M., Lopashchuk I. The Impact of Financial Globalization on the Economic Growth of Countries: A Case for Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*. 2025. Vol. 22(4). P. 209-226. [https://doi.org/10.21511/imfi.22\(4\).2025.17](https://doi.org/10.21511/imfi.22(4).2025.17)

7. Jackson M. O., Pernoud A. Systemic Risk in Financial Networks: A Survey. *Quantitative Finance*. 2012. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2012.12702>
8. Kosach I. A., Zhavoronok A. V., Fedyshyn M. F., Abramova A. S. Role of Commission Receipts in Formation of the Revenue of the Commercial Bank. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2019. Vol. 4(31). P. 22-30. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/2806/2846>
9. Nikiforov P., Greshko R., Marych M., Marusiak N., Kharabara V., Gladchuk O. Mutual Influence of Fiscal and Monetary Policy in the Context of Ensuring Macro-Financial Stability of the State. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2022. Vol. 44(4). P. 435-442. <https://doi.org/10.15544/mts.2022.43>
10. Obstfeld M., Rogoff K. The Six Major Puzzles in International Macroeconomics: Is There a Common Cause? *NBER Macroeconomics Annual*. 2000. Vol. 15. P. 339-390.
11. Yang H.-C., Syarifuddin F., Chang C.-P., Wang H.-J. The Impact of Exchange Rate Futures Fluctuations on Macroeconomy: Evidence from Ten Trading Market. *Emerging Markets Finance and Trade*. 2021. Vol. 20. <https://doi.org/10.1080/1540496X.2021.1976636>
12. Абрамова А. С. Система ризиків діяльності комерційних банків в умовах цифровізації. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. № 4(28). С. 186-193. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/262944>
13. Абрамова А. С. Тенденції розвитку та особливості управління операційними ризиками комерційних банків. *Науковий вісник Полісся*. 2022. № 2(23). С. 93-104. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2021-2\(23\)-93-104](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2021-2(23)-93-104)
14. Абрамова А. С. Трансформаційна природа операційних ризиків комерційних банків. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. № 3. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-3-08-01>
15. Баранова О. Операції з іноземною валютою під час воєнного стану в Україні. URL: https://biz.ligazakon.net/news/210361_operats-z-nozemnoyu-valyutoyu-pd-chas-vonnogo-stanu-v-ukran-natsbank

16. Бобиль В. В. *Фінансові ризики банків: теорія та практика управління в умовах кризи*: монографія. Дніпропетровськ, 2016. 298 с.
17. Буднік М.М., Мартюшева Л.С., Сабліна Н.В. *Фінансовий ринок*: навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2010.
18. Бурковська А. В., Малиновська І. О. Стан розвитку активних операцій в банківській системі України. *Наукові праці. Економіка*. 2017. Т. 302. № 290.
19. Вовчак О., Поляк Н. Причини та наслідки впливу світової фінансової кризи на розвиток банківського та реального секторів економіки України. *Вісник НБУ*. 2017. № 8.
20. Волохова Л. Ф., Мітіна Д. Є. Валютний ризик банку та методи управління ним. *Proceedings of IX International Scientific and Practical Conference*. 2022. Р. 451-460.
21. Глухова В. І., Крот Л. М., Онищенко О. В., Козирева А. В., Кравченко Х. В. Моделювання в системі управління валютними ризиками банку. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2023. Вип. 3(109). URL: <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/195/183>
22. Глухова В. І., Крот Л. М., Онищенко О. В., Козирева А. В., Кравченко Х. В. Моделювання в системі управління валютними ризиками банку. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2023. Вип. 3(109). URL: <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/195/183>
23. Грушко В., Рождественська К. Валютні ризики комерційних банків у сучасних умовах. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2026. № 1(81). С. 61-68. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2026-81-61-68>
24. Дзюблюк О. В., Корнєєв В. В., Міщенко В. І. та ін. *Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності*: монографія. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2017. 298 с.
25. Дідур С. В., Глухова В. І., Козирева А. В., Кравченко Х. В. Аналіз та оцінка валютних ризиків банку. *Modern Economics*. 2022. № 35. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12696/1/didur.pdf>

26. Забчук Г., Іващук О. Ризики банківської системи України в умовах воєнного стану. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2022. Вип. 1-2. С. 50-61. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/52652>

27. Зайцева І. Ю., Бобров Ю. І. Розвиток активних операцій комерційних банків. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021. № 72-73. <https://doi.org/10.18664/btie.72-73.280100>

28. Лактіонова О. А. *Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник*. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 256 с. URL: <https://r.donnu.edu.ua>

29. Міщенко В. І., Науменкова С. В. Вдосконалення механізмів управління операційними ризиками банку. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2022. № 25(53). С. 102-109. [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2022-25\(53\)-102-109](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2022-25(53)-102-109)

30. Міщенко В., Крилова В., Ніконова М. Реструктуризація кредитів в умовах кризи: світовий досвід і можливості застосування в Україні. *Вісник НБУ*. 2015. № 5.

31. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 134 «Фінансові інструменти» від 18.05.2012 № 568. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0902-12#Text>

32. Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>

33. Олійник А. Оцінка втрат від кредитного ризику та моделювання ризику ліквідності банку. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2021. Vol. 294(3). Р. 323-332. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-294-3-53>

34. Примостка Л. О. *Фінансовий менеджмент у банку: підручник*. Київ: КНЕУ, 2012. 338 с.

35. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

36. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» за 2023 рік. URL: https://static.privatbank.ua/files/Richnyy_zvit_za_2023.pdf

37. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» за 2024 рік. URL: <https://static.privatbank.ua/files/FinZvit2024.pdf>

38. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» за 2025 рік. URL: <https://static.privatbank.ua/files/finzvit2025.pdf>

39. Системно важливі банки України. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/about/sib>

40. Яріш М. Макроекономічні ризики інвестиційної діяльності банківського сектору України в умовах воєнного стану та антикризова стратегія грошово-кредитної політики. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2024. Вип. 1-2. С. 105-114. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/52736>